

KULTURA POLSKA I OBCA

POD REDAKCJĄ

KAZIMIERZA HARTLEBA

TOM V

DZIEJE SZKOLNICTWA WOJSKOWEGO
W POLSCE

A N T O N I K N O T

D Z I E J E
SZKOLNICTWA
WOJSKOWEGO
W P O L S C E

Z 48 RYCINAMI W TEKŚCIE

Dr W. Barylski

Kolekcja
Emila Kornasia

WYCHOWANIE RYCERSKIE W POLSCE ŚREDNIO-
WIECZNEJ: Wychowanie młodego Piastowicza. — Prze-
bieg i stopnie edukacji rycerskiej. — Cnoty rycerskie. —
Znaczenie pieśni rycerskiej. — Pogarda wykształcenia książ-
kowego. — Przysposobienie wojskowe mieszczaństwa 5

ZABIEGI O SZKOŁĘ RYCERSKĄ W XVI I XVII WIEKU.
GŁOSY OPINII, PLANY I PROJEKTY: Przymioty rycerskie
w wychowaniu króla. — Szlachta na dworach magnac-
kich. — Głosy pisarzy o potrzebie wychowania wojsko-
wego. — Upadek rycerskości u szlachty. — Jak się kształcili
wojskowo nasi hetmani? — Projekty biskupa Wereszczyń-
skiego i ks. Grabowskiego. — Szkoła piechoty w Kudaku. —
Plan szkoły puszkarskiej za Zygmunta III. — Zamiary
Władysława IV. — Fundacja Mieroszewskiego. — Grand
Muszkietery August II. 15

NA DRODZE DO REALIZACJI: Przyczyna upadku pro-
jektów wojskowo-szkolnych. — Akademice rycerskie na
Zachodzie Europy. — Akademia króla Leszczyńskiego. —
Kolegium ks. Konarskiego 32

ROZWÓJ SZKOLNICTWA WOJSKOWEGO W EPOCE
STANISŁAWA AUGUSTA: Król założycielem pierwszego
Korpusu Kadetów. — Organizacja Korpusu, program nauki
i życie szkolne. — Magnackie szkoły kadetów. — Korpus
czyli Departament paziów królewskich. — Szkoły inżynierii
i artylerii. — Szkoły wojskowe w powstaniu kościuszkow-
skim. — Komisja Edukacji Narodowej wobec wychowania
wojskowego młodzieży 37

POLSKIE SZKOŁY WOJSKOWE W CZASACH KSIĘSTWA
WARSZAWSKIEGO I KRÓLESTWA KONGRESOWEGO:
Gen. Dąbrowski wychowawcą młodzieży legionowej we
Włoszech. — Korpusy kadeckie w Kaliszu i Chełmnie, za-
łożone przez Prusaków. — Organizacja szkół kadeckich

w Księstwie Warszawskim. — Józef ks. Poniatowski zało-
życielem Szkoły Zakładowej Artylerii i Inżynierii. — Ele-
mentarna Szkoła Artylerii i Inżynierii. — Szkoła Aplika-
cyjna, jako wyższa szkoła artylerii i inżynierii. — Przyspo-
sobienie wojskowe w szkołach ogólnokształcących Księstwa
Warszawskiego. — Organizacja szkolnictwa wojskowego
w Królestwie Polskim. — Kaliski Korpus Kadetów. —
Szkoła Aplikacyjna najwyższą szkołą wojskową Królestwa
Polskiego. — Szkoły Podchorążych piechoty i jazdy. —
Zimowa szkoła artylerii. — Przeszkolenie wojskowe podczas
powstania 1830/31 r. 66

NA EMIGRACJI: Szkoły i kursy wojskowe we Francji na
Wielkiej Emigracji. — Szkoła w Genui i Cuneo 95

ODRODZENIE POLSKIEJ SZKOŁY WOJSKOWEJ: Zanik
myśli wojskowej po upadku powstania styczniowego. —
Organizacja Bojowa Polskiej Partii Socjalistycznej i jej
szkoły. — Związek Walki Czynnej. — Związek „Armia
Polska”. — Szkoły wojskowe Związku Strzeleckiego i Pol-
skich Drużyn Strzeleckich. — Inne organizacje wojskowe 103

Bibliografia 111

Objaśnienia wyrazów mało znanych 114

Indeks 116

Spis rycin 120

1. Ćwiczenia młodzi rycerskiej we władaniu kopią	7
2. Pasowanie na rycerza	9
3. Turniej rycerski, walka na miecze	10
4. Turniej rycerski, orkiestra	11
5. Mieszczańskie bractwo strzeleckie	13
6. Stanisław Żółkiewski	20
7. Jan III Sobieski	22
8. Karta tytuł. dzieła bisk. J. Wereszczyńskiego	24
9. Karta tytuł. dzieła Andrzeja dell' Aqua	27
10. Władysław IV	29
11. Krzysztof Mieroszewski	30
12. Król Stanisław Leszczyński	34
13. Pierwsza strona statutu i regulaminu Akademii Stanisława Leszczyńskiego	35
14. Król Stanisław August Poniatowski	37
15. Gmach Korpusu Kadetów	39
16. Medal, wybity przez Stanisława Augusta na cześć Pflleiderera	41
17. Książę Adam Czartoryski	42
18. Kadeci Stanisława Augusta	44
19. Medal, bity przez Stan. Augusta, jako nagroda pilności	46
20. Pałac Kazimierzowski w Warszawie	49
21. Karta tytułowa Katechizmu Rycerskiego	51
22. Karta tytułowa „Definicij“	53
23. Adam X. Czartoryski	59
24. Tadeusz Kościuszko	60
25. Oficer i konduktor korpusu inżynierów	62
26. Rysunek popiersia X. Adama Czartoryskiego	64
27. Kadeci Księstwa Warszawskiego	72
28. Nagrody za pilność i wzorowe obyczaje	73
29. Kadeci Szkoły Elementarnej Artylerii i Inżynierii	76
30. Szkoła Aplikacyjna artylerii i inżynierii Księstwa	78
31. Szkoła Aplikacyjna Księstwa	79
32. Szkoła Aplikacyjna artylerii i inżynierii Księstwa	80
33. Orzelek z karty tytuł. Rocznika Wojsk. Król. Pol.	81
34. Profesor i oficer Korpusu Kadetów w Kaliszu	84
35. Kadet Korpusu Kaliskiego	85

36. Wojskowa Szkoła Aplikacyjna Królestwa Polsk.	87
37. Kadet Korp. Kal. i elew Szkoły Aplikacyjnej	88
38. Mundur profesora Szkoły Aplik. i Korp. Kal.	89
39. Podchorąży piechoty Królestwa Polskiego	91
40. Tzw. kratka mundurowa Korpusu Kad. Król. Pol.	94
41. Gen. Ludwik Mierosławski	99
42. Odcisk pieczęci Szkoły Wojskowej w Genui	100
43. Wychowanek Szkoły Wojskowej w Cuneo	101
44. Józef Piłsudski	105
45. Orzelek strzelecki	107
46. Tak zwany „parasol“	108
47. Przemarsz szkoły instruktorów Zw. Strz. w Stróży	109
48. Odznaka Polskich Drużyn Strzeleckich	110

Uwaga. Ryciny: 12, 16, 19, 26, 37, 38, 40 pochodzą ze zbiorów Bibl. W. Baworowskiego we Lwowie; 23, 24 ze zbiorów Bibl. Gw. Pawlikowskiego we Lwowie; 8, 21 ze zbiorów Ossolineum; 13 z Bibl. Uniwersyteckiej we Lwowie.